

σίλισσα άναμεσόν τους· αὐτὴ μοῦ ἐδιάλεξε ἀπὸ τὸ καλαθὶ τῆς ἑνα σταφύλι ραζακί κίτρινο ἄν ἀμπρα, καὶ μὲ τοῦτο ἐκόπη ὁ γλυκύτατος ἐκεῖνος ὕπνος. Μιὰ τρίτη φορά, πρὸς τὰ ζημερώματα, τὴν ὦραν ὅπου λέγουν πῶς ἀληθεύουν τὰ ὄνειρατα, πάλιν τὴν εἶδα μονάχην εἰς τὴν ἀκροθαλασσιὰ· καὶ ὅταν ἐσηκώθη ὁ ἥλιος αὐτὴ ἄρχισε νὰ πλύνῃ τὰ ἀσπρόρουχά της, καὶ νὰ τ' ἀπλόνη ἕνα ἕνα εἰς τοὺς βράχους νὰ στεγνώσουν· κ' ἐξαφνα μοῦ εἶπε· γαμπρέ μου, ἰδοὺ τὰ προικιά μου, μὴν ἀργήσης. Καὶ μὲ αὐτὸν τὸν λόγον της ἀκούσθηκε ἀπὸ τὴν βράχην τοῦτο τὸ τραγοῦδι·

Νὰ κάμουμε τῆς νύφης μας ἕνα χρυσὸ γαϊτάνι,
νὰ τὸ ἴχῃ νὰ στολιζέται ταῖς τρεῖς γιορταῖς τοῦ χρόνου,
γιὰ νὰ τὸ βάνῃ τῇ Λαμπρῇ, γιὰ νὰ ἴναι λαμπροφόρα,
γιὰ νὰ τὸ βάνῃ τῷ Βαγιῶ, γιὰ νὰ ἴναι βαγιοφόρα,
γιὰ νὰ τὸ βάνῃ τῷ Φωτῷ, γιὰ νὰ ἴναι φωτισμένη,

καὶ ἠχολογοῦσαν πέρα πέρα τὰ βουνά καὶ τὸ πέλαγος. Ἀπὸ ἐκείνην τὴν ἡμέραν, πάντοτε σχεδόν, ἐβγαλμα ἡλίου, κατεβαίνω εἰς τὸ ἀκρογαλί, καὶ τραγουδῶ μ' ἕναν δικόν μου σκοπὸν ἐκεῖνο τὸ χαριτωμένο τραγοῦδι ἀπὸ ἐκείνην τὴν ἡμέραν τὰ μάτια μου δὲν ἀπάντησαν γυναικίκα ὅμοιαν μὲ τὴν κόρην τῆς ὑπνοφαντασίας μου, καὶ περιμένω ν' ἀληθεύσουν τὰ ὄνειρά μου.

Ὅσο ἔλεγε αὐτὰ ὁ νέος, ὁ γέρος κρουσίδρονεν ὅλος ἀπὸ χαροτρομάρα· ἦταν ἐκείνη ἡ αὐλή του, τὸ πηγᾶδι του, ἡ σκαμνιά, ἡ ξανθομάλλα θυγατέρα του, καὶ ἡ γυναικίκα του· ἦταν ἐκεῖνο τὸ ἀμπέλι ὅχι μακρὰν ἀπὸ τὸ σπίτι του, μὲ τὴν μεγάλην σικιά, ἦταν ἐκεῖν' ἡ ἀκροθαλασσιὰ, ὅχι μακρὰν ἀπὸ τὸ χωριό του, καὶ ὅπου ἡ Φροσύνη ἐσυνηθούσε νὰ κατεβαίνῃ πολὺ ἑνωρὶς νὰ πλύνῃ πρὶν φθάσουν ἄλλαις γυναικίκα· ἦταν ἐκεῖνο ἕνα ἀπὸ τὰ τόσα νυφιάτικα τραγοῦδια τοῦ χωριοῦ του. Ὁ γέρος ἔκαμε πολλὴν δύναμιν γιὰ νὰ μὴ φανερωθῇ ἡ ταρχή του καὶ τοῦ ξεμυστηρευθῇ πρόωρα τὸ μεγάλο μυστικόν. Ἀφοῦ συνῆλθε ὀλίγο, εἶπε τοῦ νέου·

— Βλέπω ὅτι εἶσαι ὀλίγο περήφανος· γιὰ τίποτε ἔχασες ἕνα καλὸ σπίτι· εἶμαι βέβαιος ὅτι ἂν ἐπήγαινες νὰ ζητήσης συμπάθειο τῆς κυρᾶς, αὐτοὶ δὲν ἤθελε σὲ διώξουν.

— Ἴσως ἔκαμα λάθος νὰ μὴ προσπέσω εἰς τὴν κυρίαν· ἀλλὰ ἔκαμα ὅ,τι μοῦ ἔλεγε μέσα μου ἡ ψυχὴ μου. Ἀποφάσισα νὰ βγάλω τὸ ψωμί μου εἰς τρόπον νὰ μὴ χρεωστώ τίποτε κανενὸς καὶ νὰ μὴ μ' ἐξουσιάζῃ κανένας. Πρῶτα ἐστοχάσθηκα νὰ γείνω μισωτὸς ἐργάτης εἰς τοὺς κήπους, ἐκεῖ ἔς τὰ περίχωρα τῆς πολιτείας· ἀλλὰ τὸ πιστεύεις; αἰσθάνθηκα πάντοτε μεγάλην ἀποστροφήν δι' αὐτὸ τὸ ἔργον· ὅσαις φοραῖς βλέπω ἄνθρωπον σκυμμένον μὲ τὸ τσαπί του νὰ σκάφτῃ τὴν γῆν, μοῦ φαίνεται ὡς νὰ ἄνοιγε τὸν τάφον του· ὕστερα εἶναι ἀχάριστο πρᾶγμα νὰ βάζῃ εἰς τὴν γῆν φυτὰ καὶ νὰ μὴ τρώγῃ ἔπειτα ἀπὸ τοὺς καρπούς

ὅπου αὐτὸς ἔσπειρε μὲ τὸ χέρι του. Διὰ τοῦτο ἐπροτίμησα τὴν τέχνην τοῦ νεροκουβάλου· ὁ νεροκουβάλος δὲν ἔχει ἄνθρωπον ἐπάνω του, πουλεῖ τὸ πλεόν ἐκλεκτό, τὸ πλεόν ἐλεύθερο ἀπ' ὅλα τὰ στοιχεῖα· οἱ ἄλλοι, ὅπου ἀγοράζουν καρπούς ἢ ἄλλα εἶδη γιὰ νὰ τὰ μεταπουλήσουν, ἔχουν πολλὰς φοραῖς ἄδικα μαλώματα καὶ μὲ τοὺς πουλητάς καὶ μὲ τοὺς ἀγοραστάς· ὁ νεροκουβάλος παίρνει χάρισμα ἕνα ἀπὸ τὰ εὐφραντικώτερα δῶρα τοῦ Θεοῦ, βάζει καὶ αὐτὸς τὸν κόπον του, καὶ δύναται νὰ ζῆσῃ μεροδουλί μεροφαί ἀξιόλογα, καὶ ἂν εἶναι γέρος καὶ δυνατός, ὡς εἶμαι ἐγώ, ἤμπορεῖ καὶ νὰ βάλῃ κατὰ μέρος ὀλίγα χρήματα γιὰ κάθε περίστασιν.

[Ἐπεται συνέχεια]

ΙΑΚΩΒΟΣ ΠΟΥΛΛΑΣ

BIBLIA KAI SYΓΓΡΑΦΕΙΣ

Ἐρευνᾶτε τὰ Λεξικά !

Ἐπάνω εἰς τὸ τραπέζι μου εὐρίσκω χρυσοδέτον τὸν πρῶτον τόμον τοῦ «Ἐγκυκλοπαιδικοῦ Λεξικοῦ.»¹ Μὲ περίεργον αἰσθημα κατακτητοῦ ποῦ ἀσφαλῶς κρατεῖ τὴν λείαν του καὶ θὰ πληρῶσῃ πόθους του μ' αὐτὴν καὶ θὰ πραγματοποιήσῃ προσδοκίας του, ρίπτομ' ἐπὶ τοῦ ογκώδους τόμου, καὶ στρέφω τὰ φύλλα του καὶ ψάχνω τὰς σελίδας του καὶ ὀσφραίνομαι τὸν χάρτην του· καμμία εὐωδία δὲν εἰσδύει τόσον μέσα εἰς τὴν ψυχὴν μου, ὅσον εἰσδύει ἡ ὀσμὴ τῶν νεοτυπωμένων ἢ τῶν παλαιῶν συγγραμμάτων, ἐκείνων ποῦ μᾶς ἔρχονται ἄκοπα ἀπὸ τὸ βιβλιοπωλεῖον ἢ ἐκείνων ποῦ ἐξάγομεν ἀπὸ τὰ βιβλία τῆς βιβλιοθήκης· κάθε βιβλίον ἔχει τὸ ἄρωμά του, ὡς ἔχει κάθε συγγραφεὺς τὸ ὕφος του. Πιστεύεις τότε, ὅτι δὲν εὐωδιάζουν μόνον τὰ ρόδα καὶ τ' ἀγιοκλήματα, ἀλλὰ καὶ αἱ φράσεις καὶ οἱ στίχοι, ἄνθη τῆς μελέτης καὶ τῆς ἐμπνεύσεως· τὸ ἔαρ δὲν ἀπλώνεται μόνον εἰς τὸν κόσμον ποῦ μᾶς περιστοιχίζει· τῆς ἀνθρωπίνης ψυχῆς οἱ ἀπρίλοι εἶνε μυριανθεῖς καὶ μυροβόλοι ὡς ἐκεῖνοι τῆς φύσεως· καὶ ἴσως περισσότερον ἀκόμη. Ἀλλὰ διὰ νὰ τοὺς ἀντιληφθῆτε αὐτοὺς, διὰ νὰ θαμβωθῆτε ἀπὸ αὐτοὺς, διὰ νὰ μοσχοβολισθῆτε μὲ αὐτοὺς, χρειάζεται ἰδιαιτέρα, μυστηριώδης κάπως καὶ λεπτεπίλεπτος αἰσθησις, προνόμιον τῶν ὀλίγων. Ἐκεῖνος ποῦ δὲν αἰσθάνεται μὲ συγκίνησιν τὸ μοσχοβόλημα τῶν τυπωμένων σελίδων δὲν τρέφει πραγματικὴν ἀγάπην πρὸς τὰ βιβλία· καὶ ὁ τοιοῦτος δὲν εἶνε ἄξιος νὰ εἰσελθῇ εἰς τὸν ναὸν τῆς Γνώσεως.

«Ποῦ, Φαντασία, μὲ πλανᾷς;» εἶνε ἀνάγκη νὰ ἀνακράξω, ὡς ὁ ποιητής. Αἱ σελίδες τοῦ

1 «Λεξικὸν Ἐγκυκλοπαιδικὸν» ἐκδοδόμενον ἐπιμελεῖται Ν. Γ. Πολίτης. Ἀθήνησι. Μπάρτ καὶ Χριστ ἐκδόται, ὁδὸς Πανεπιστημίου ἀρ. 53.

ὕψι μου τόμου δὲν ἀναδίδουν καμμίαν ὁμίην· ἀλλὰ μήπως δὲν ὑπάρχουν καὶ ἄσπρα ἄνθη, σπάνια, ὠραία; Ναὶ μὲν δὲν εἶνε πολὺ εὐάρμοστος ἡ παρομοίωσις Ἐγκυκλοπαιδικῷ Λεξικῷ πρὸς καμέλιαν, ἀλλὰ δὲν ἔχω καὶ σκοπὸν νὰ ἐπιμείνω εἰς αὐτήν. Ὁμοίως ἀπατάσθε ἂν τυχὸν ἐνομίσατε ὅτι προτίθεμαι νὰ κρίνω τὸ ἔργον τῶν ἐξαίρετων ἐκδοτῶν κ. κ. Μπάρτ καὶ Χίρστ, τὸ γέννημα κοινοῦ, κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον εὐσυνειδήτου μόχθου, τόσων λογίων. Πρὸς τοιαύτην ἐργασίαν θὰ ἐγρειάζοντο προσόντα πολυμαθείας καὶ κριτικῆς σοφίας, τῶν ὁποίων φεῦ! στερούμαι. Βεβαίως ἄθε ἀνθρώπος, ἐκφράζων ἐπὶ τοῦ χάρτου τὰς σκέψεις του, τὰ αἰσθήματα, τὰ δημιουργήματά του, ὅσον καὶ ἂν δὲν τὸ ὑποπεύη, ἐκτελεῖ συγχρόνως καὶ κριτικὴν ἐργασίαν. Δὲν εἶνε τόσον χωρισμένα τὰ σύνορα τῶν συγγραφέων ποῦ παράγουν καὶ τῶν κριτικῶν ποῦ ἐξελέγχουν τοὺς συγγραφεῖς· μέσα εἰς τοὺς ἐνθεωτάτους τῶν ποιητῶν ὑπάρχει, συνηθέστατα, κρυμμένος ἓνας κριτικός· πολλάκις τοῦ σοφωτάτου κριτικῶς τὰ δόγματα εἶνε ἀποτέλεσμα τῆς ποιητικῆς ἀντιλήψεως τῶν πραγμάτων. Ἡ Φαντασία εἶνε ἡ πρώτη ἀρχὴ καὶ ὁ ἔσχατος λόγος τοῦ πνεύματος· ἀλλ' ἡ φαντασία εἶνε παστωμένη μὲ τὸ ἄλλας τῆς κρίσεως. Ὅπερ ὅμως δὲν ἐμποδίζει τὴν θαυμασίαν ἐξέλιξιν τῶν πνευματικῶν, δηλονότι τῶν φιλολογικῶν καὶ καλλιτεχνικῶν εἰδῶν διὰ μέσου τῶν αἰώνων, ἐξέλιξιν ποῦ ἀνεβίβασε τὴν ποίησιν τοῦ αἰῶνος τούτου εἰς μεταφυσικώτατα ὕψη, καὶ τὴν κριτικὴν ἀπὸ σχολαστικῆς καὶ δογματικῆς κενολογίας μετεμόρφωσεν εἰς ἱστορικὴν ἐπιστήμην, ἐνισχυομένην ἀπὸ τὴν Φυσιολογίαν.

Ἡμεῖς ποῦ εἴμεθα ὀλίγον ἀπὸ ὅλα, καὶ λόγων ὄχι συγγραφεῖς, ἀλλὰ μᾶλλον αὐτοσχεδιασταὶ, νομίζω ὅτι δὲν ἐγράφη νὰ προσατενίσωμεν τοιαύτην ἐπιστήμην—διὰ πολλοὺς καὶ ποικίλους λόγους—οὐδὲ μακρόθεν κἂν, ὡς Μωῦσεῖς. Ἄς ὄνειροπολῶμεν τὴν γῆν τῆς Ἐπαγγελίας τὴν ἄγνωστον, ἀλλὰ συγχρόνως, ἄς καλλιεργῶμεν τὴν γνῶριμον γῆν, ἐκείνην ποῦ πατοῦμεν, τὸν πράσινον καὶ σκιερὸν κῆπον, μέσα εἰς τὸν ὁποῖον προκόπτουν θαλερὰ τὰ δένδρα τῶν εἰκόνων καὶ προχύνονται μὲ μουσικὸν μουρμούρισμα τὰ ρυάκια τῶν ἐντυπώσεων. Μέσα εἰς τὸν κῆπον τοῦτον μεταφέρω πρὸς ἀναδίφησιν τὸ «Ἐγκυκλοπαιδικὸν Λεξικόν» τῶν κ. κ. Μπάρτ καὶ Χίρστ. Ἄλλοι ἄς σημειώσουν τὰς ἐλλείψεις του, ἄς ἐξελέγξουν χωριστὰ καὶ αὐστηρὰ τὰ ἄρθρα τῶν συνεργατῶν του, ἄς ὑποδείξουν τὰ διορθωτέα καὶ τὰ ἀδιόρθωτα· ἀλλὰ καὶ οὗτοι δὲν πρέπει νὰ λησμονοῦν ὅτι γνησιωτέρα κριτικὴ εἶνε ἡ ἐξείρουσα τὴν ἀρετὴν τῶν ἔργων ἀπὸ τὴν ἐπιμένουσαν εἰς τῶν κακιῶν τὴν ἐξάρσιν. Τὸ ἔργον ἔχει βεβαίως ἐλαττώματα· δὲν εἶνε δική

μου δουλειὰ ἢ ἀνακάλυψις τῶν. Ἐγὼ βλέπω ὅτι τὸ Λεξικόν τοῦτο ἐγκαινίζει εἰς τὴν Ἑλλάδα σημαντικὴν ἐργασίαν, τῆς ὁποίας ἡ ἔλλειψις ἦτο πλέον ἢ ἐπαίσθητή· ἤρχισεν ὑπὸ λαμπροῦς οἰωνοῦς· ἀνεπτυγμένοι καὶ φιλότιμοι ἐκδόται, σοφοὶ ἐπιμεληταί, καὶ λεγεῶν ὅλη λογίων ἐκ τῶν διακρινομένων εἰς πάντας τοὺς κλάδους τῆς διανοητικῆς ἐνεργείας, πρεσβύτεροι καὶ νεώτεροι, ἀποτελεσματικῶς συνενουοῦσι τοὺς ἀγῶνάς τῶν ἐν αὐτῷ. Ἀπὸ τὸ 1889 ἔτος τῆς ἐνάρξεως, ἡ κατὰ τεύχη ἐκδοσις ἐξακολουθεῖ ἀνελλιπῶς. Μετὰ πάροδον χρόνου τινός ἡ ἑλληνικὴ ἐγκυκλοπαιδεία θὰ ἀποκτήσῃ πολῦτομον καὶ πολῦτιμον μνημεῖον. Μία ἀπὸ τὰς σημαντικωτάτας ἐλλείψεις τῆς νεοελληνικῆς κοινωνίας ποῦ ἀξιοὶ νὰ λέγεται ἀνεπτυγμένη καὶ γραμματισμένη, εἶνε ἡ ἔλλειψις ἐγκυκλοπαιδικῆς μορφώσεως. Καὶ ἀκριβῶς μόνη ἡ τοιαύτη μορφωσις ἀποτελεῖ τὴν ἀληθῆ ἀνάπτυξιν καὶ διακρίνει τοὺς ἀληθινὰ γραμματισμένους ἀπὸ τοὺς δασκαλικά πεπαιδευμένους. Μὲ τὸ φάρμακον τῆς ἐγκυκλοπαιδείας φονεύεται τὸ βακτηρίδιον τῆς ψευδοπαιδείας· μὲ τὰς ἐγκυκλοπαιδικὰς γνώσεις ἀποφεύγουμεν τὸν σκόπελον τῆς σχολαστικότητος, κατὰ τοῦ ὁποίου συντρίβονται οἰκτρῶς ἰσχυραὶ καὶ ἀσθενεῖς διάνοιαι, ἄσοφοι καὶ πάνσοφοι. Ἐν ἀπὸ τὰ σοφώτερα παραγγέλματα εἶνε τὸ «Ἐρευνάτε τὰς Γραφάς!» Ἄς ἐρευνῶσι τὰς Γραφάς οἱ φιλόθηρσοι καὶ πᾶς φιλαναγνώστης. Ὑπάρχει ἐν ἄλλο πολὺ σοφώτερον καὶ τοῦτο ὑποβάλλω, ὡς δειλὴν παραίνεσιν, πρὸς πάντας ἐκείνους ποῦ ἐργάζονται πνευματικῶς καὶ κυριεύονται ἀπὸ τὸ ὄνειρον τῆς φιλολογικῆς δόξης: Ἐρευνάτε τὰ Λεξικά! Εἶχε δίκαιον ὁ διδάσκαλος ἐκεῖνος νὰ συστήνῃ τακτικὰ εἰς τοὺς μαθητάς του, ἀντὶ μυθιστορήματος, νὰ κατακλίνωνται κάθε βράδῳ μὲ ἐν Λεξικὸν ἀνὰ χεῖρας. Εἶχε δίκαιον δὲν ἐνθυμοῦμαι τώρα, ποῖος ἔξοχος ποιητὴς νὰ λέγῃ, ὅτι ἡ ἀνάγνωσις ἐνὸς ἐγκυκλοπαιδικοῦ λεξικοῦ τὸν διασκεδάζει καὶ τὸν συγκινεῖ περισσότερο ἀπὸ τοὺς «Τρεῖς Σωματοφύλακας» τοῦ Δουμά. Εἶχε δίκαιον ὁ Θεόφιλος Γωτιέ, μόλις τοῦ παρουσιάσθη ποτὲ ὁ διάσημος ποιητὴς Βοδελαῖρ, νέος τότε καὶ ἄγνωστος, νὰ τὸν ἐρωτήσῃ ἀμέσως:— Διαβάξτε Λεξικά;— Ὁ εὐφάνταστος φίλος μου *** ποῦ εἶνε ὁλὸς νοῦς καὶ καρδιά, τὰς γλυκυτέρας ὥρας τῆς ζωῆς του διέρχεται μέσα εἰς τὸ Ἀναγνωστήριον τῆς Βιβλιοθήκης τῆς Βουλῆς, καταβροχθίζων τὴν μεγάλην Ἐγκυκλοπαιδείαν τοῦ Λαρούς καὶ τὸ Ἀρχαιολογικὸν Λεξικόν τοῦ Σμιθ. Ὁ αὐτὸς φίλος μου ὡς ἐν ἀπὸ τὰ σοφώτερα ἐπιχειρήματα ὑπὲρ τοῦ ὅτι ἡ ἐθνικὴ γλῶσσα, ἡ ἑλληνικὴ γλῶσσα εἶνε μία σήμερον, καὶ εἶνε αὕτη ἡ στιγματιζομένη ὡς χυδαία, θεωρεῖ, μὲ ὅλην του τὴν ἀτέλειαν, τὸ Λεξικόν τῆς δημοτικῆς διαλέκτου ποῦ ἐξέδωκεν ὁ Βυζάντιος. Τὸ

ἀνοίγει συχνά, διατρέχει τὰς σελίδας του, ἐπιθεωρεῖ πρῶτον ὡς στρατάρχης διὰ τοῦ βλέμματός τας λεγώνας τῶν λέξεων, ποῦ ἔχουν ὄλαι χρώμα, ὄλαι χαρακτῆρα καὶ ζῶν, καὶ ὄλαι ἀπευθύνονται συγγρόνως καὶ εἰς τὸν νοῦν καὶ εἰς τὴν καρδίαν τοῦ Ἑλλήνος, θέλει δὲν θέλει οὗτος νὰ τὸ ἐννοήσῃ. Ἐπειτα μεγαλοφῶνως ἀπαγγέλλει τὰς δημοτικὰς λέξεις, διὰ τὴν σημασίαν τῶν ὁποίων, ἐννοεῖται, δὲν ἔχει ἀνάγκην νὰ συμβουλευθῆ ἡ πραιτέρω τὸν λεξικογράφον, καὶ βλέπει, ὡς ψηλαφητὴν, τὴν ψυχὴν τῆς πατρίδος, καὶ καθιδύνεται καὶ κρατύνει τὴν πεποίθησίν του. Ἄν ὄχι μὲ τοῦ φίλου μου τὸν ἐνθουσιασμόν, ἀλλὰ μὲ πόθον καὶ μὲ ἀγάπην σκύβω ἐπάνω εἰς τὰ πυκνοτυπωμένα φύλλα τοῦ Λεξικοῦ τούτου, καὶ ὑφίσταμαι τὴν δοκιμασίαν ποικίλων ἐντυπώσεων, ὡς ταξειδιώτης, παραπλέων παραλίαν ποῦ μεταβάλλει ὄψιν ἀπὸ στιγμῆς εἰς στιγμὴν, καὶ ἀπὸ τῶν Ἀθηνῶν πετῶ εἰς τὰς Αἴγας καὶ ἀπὸ ἐκείνας εἰς τὴν Αἰγυπτιακὴν τέχνην, καὶ ἀπ' ἐκεῖ εἰς τὴν Αἴγυπτον, καὶ ἀπ' ἐκεῖ εἰς τὰ Αἰθέρια ἔλαια, καὶ ἀπ' ἐκεῖ εἰς τὴν Αἰκατερίνην, καὶ ἀπ' ἐκεῖ εἰς τὴν Αἰθιοπικήν, καὶ ἀπ' ἐκεῖ εἰς τὴν Αὐτὴν, καὶ ἀπ' ἐκεῖ εἰς τὴν Ἀλεξανδρινὴν φιλοσοφίαν καὶ οὕτω καθεξῆς. Καὶ φαντάζομαι τὸ Ἐγκυκλοπαιδικὸν Λεξικὸν ὡς Σφίγγα ἐν ταύτῳ καὶ Οἰδίποδα, θέτον ὁμοῦ καὶ λύον τὸ μέγα αἰνίγμα. Καὶ ἐπαναλαμβάνω τὸ τοῦ φιλοσόφου: «Αἱ λέξεις εἶνε εἰκόνες, τὸ Λεξικὸν εἶνε τὸ Σύμπαν κατ' ἀλφαιτικὴν τάξιν. Πάντα τὰ ἄλλα βιβλία περιέρονται μέσα εἰς αὐτό· δὲν ὑπολείπεται ἢ νὰ τὰ σύρωμεν ἔξω.»

ΚΩΣΤΗΣ ΠΑΛΑΜΑΣ

Ε Δ Ω Κ' Ε Κ Ε Ι

Οἱ ἔμποροι καὶ οἱ βιομηχάνοι τῆς Εὐρώπης, ἀπ' οὔ ἐξήντησαν τὰ μέχρι τοῦδε γνωστὰ καὶ συνῆθη μέσα τῆς βελάμας, μηχανῶνται σχεδὸν καθ' ἑκάστην νέους τρόπους, τινὲς ἐκ τῶν ὁποίων περιποιούσιν ἀληθῶς τιμὴν εἰς τὴν ἔφευρετικότητά των. Εἷς ἐκ τούτων εἶνε καὶ ἡ κάτωθι ζωντανὴ ἀγγελία, περὶ ἧς ἀναγινώσκωμεν τὰ ἐπόμενα εἰς γερμανικὴν ἐφημερίδα.

Παιδαγωγὸς τις εἶχεν ὀδηγήσει ζεῦχος μικρῶν παιδιῶν εἰς περίπατον ἐντὸς δημοσίου κήπου τοῦ Βερολίνου. Ἦσαν ταῦτα δίδυμοι ἀδελφοί, καὶ τὸ ἐν ἧτο ἀκριβῶς πανομοιότυπον τοῦ ἄλλου. Ἐν ᾧ ἔπαιζον ἐκεῖ πλησίον, ἡ παιδαγωγὸς των συνῆψεν ὁμιλίαν μετὰ τινος φίλης τῆς, μετ' ὀλίγον δὲ ἀποχωρισθεῖσα αὐτῆς ἐστράφη καὶ ἀνεζήτησε τὰ παιδιά· ἀλλὰ πρὸς μεγάλην τῆς ἐκπλήξιν παρατήρησεν ὅτι εἶχον γεῖναι ἄφαντα. Ἐρωτήσασα ἀγνοῦσιν αὐτὰ τίνα, ὅστις ἐκάθητο ἐκεῖ εἰς ἐν θρανίον τοῦ κήπου, ἔμαθεν ὅτι τὰ παιδιά εἶχον ἀπομακρυνθῆ πρὸ ὀλίγων στιγμῶν, ὀδηγούμενα ὑπὸ τινος γέροντος, ὅστις τοῖς εἶχεν ἀγοράσει ζαχαρωτά. Μὴ τολμῶσα νὰ ἐπανέλθῃ οἰκᾶδε ἄνευ αὐτῶν, ἡ παιδαγωγ-

γὸς ἔσπευσεν ἀνήσυχος εἰς ἀναζήτησίν των. Μετὰ πολλὰς δὲ περιπλανήσεις ἀνὰ τὰς ἀγυῖας τῆς πόλεως, ἔφθασεν ἐπὶ τέλους εἰς μέρος τι ὅπου ἦτο πλήθος πολὺ συνηθροισμένον, καὶ διασχίσασα αὐτὸ διέκρινεν αἴφνης ἐν τῷ μέσῳ τὰ δίδυμα, ἅτινα ἦσαν τὸ ἀντικείμενον τῆς γενικῆς περιεργείας. Τὸ ἐν εὐρίσκειτο εἰς ῥυπαρὰν καὶ ἐλεινὴν κατάστασιν, ἐν ᾧ τὸ ἄλλο ἐξ ἐναντίας ἦτο ἡῤῥεπισμένον καὶ καθαρώτατον, ἔφερε δὲ ἐπὶ τοῦ στήθους του μέγα τεμάχιον χάρτου μὲ τὴν ἐξῆς ἐπιγραφήν: «Ὁ σάπων, μὲ τὸν ὅποιον τὸ παιδίον αὐτὸ ἐκαθαρίσθη, εὐρίσκειται ἐν τῷ καταστήματι τοῦ Ν. Κ., Κεντρικῆ ὁδός, ἀρ. 25.»

— ❦ —

Ἐν Ἰαπωνίᾳ, ὁ συνῆθης τύπος τῶν προσκλήσεων εἰς γεῦμα εἶνε ὁ ἐξῆς: «Σὰς ζητῶ συγγνώμην διὰ τὴν προσβολὴν τὴν ὁποίαν σὰς κάμνω προσκαλῶν ὑμᾶς νὰ συμμετάσχῃτε τοῦ δεῖπνου μας. Ἡ οἰκία μας εἶνε στενόχωρος καὶ ῥυπαρωτάτη· οἱ τρόποι μας χονδροὶ καὶ ἀγροῖκοι· ἐξ ὅλων τῶν φαγητῶν κἀνὲν ἴσως δὲν θὰ εὐρήτε τῆς ἀρεσκείας σας. Ἐν τούτοις εὐελπιστῶ ὅτι θὰ ἀξιώσητε νὰ ἔλθητε εἰς τὸ δεῖπνόν μας εἰς τὰς ἐξ μ. μ. τῆς Κυριακῆς.» Μεταβαλόντες εἰς τὴν οἰκίαν, εὐρίσκατε αὐτὴν μὲν ἀπαστράπτουσαν ἐκ καθαριότητος καὶ φιλοκάλως διακεκοσμημένην, τὸν δὲ οἰκοδεσπότην καὶ τὴν οἰκοδέσποιαν καθ' ὑπερβολὴν εὐπροσηγόρους καὶ περιποιητικούς. Τὸ δεῖπνον συνίσταται ἐκ δωδεκάδος καὶ πλέον ἐδεσμάτων, ἐκλεκτῶν καὶ πλουσιῶν. Ἀλλ' ἡ Ἰαπωνικὴ ἐθιμοτυπία, ὅπως καὶ ἡ Κινεζικὴ, ἀπατεῖ νὰ μεταχειρίζωνται ὅλην τὴν δύνατὴν ταπεινοφροσύνης, ὅπως τιμῆσιν κάλλιον τὸν ξενιζόμενον!

— ❦ —

Ἐν Ἀραβίᾳ, βλαστάνει φυτὸν παράδοξον, ἐκ τῶν ἀποτελεσμάτων, ἅτινα ἐπιζέροι εἰς τὸν τρώγοντα τοὺς σπόρους του. Ἐξεί μῆτριον μέγεθος, λαμπρὰ κίτρινα ἀνθή καὶ χροῶδες περισπέρμιον, ἐντὸς τοῦ οἴου περιέχονται δύο ἢ τρεῖς σπόροι, ἔχοντες μέγεθος μικρῶν φασήλων. Οἱ κάτοικοι τοῦ τόπου, ἐν τῷ οἴῳ παράγεται τὸ φυτὸν τοῦτο, ξηραίνουσι τοὺς σπόρους του καὶ κατασκευάζουσιν ἐξ αὐτῶν κόνιν. Μικρὰ δόσις τῆς κόνεως ταύτης ἔχει διεγερτικὴν ἐπίδρασιν, καθόσον ὁ καταπίνων αὐτὴν, καὶ ἂν εἶνε ὁ νηφαλιώτερος καὶ σοβαρώτερος τῶν ἀνθρώπων, ἀρχίζει νὰ χορευῆ, νὰ κραυγάζῃ, νὰ γελᾷ θορυβωδῶς καὶ νὰ πηδᾷ τῆδε ἀκείσει ὡς παράφρων ἐπὶ ὄραν ἐλόκληρον. Ἄμα παρέλθῃ ὁ χρόνος οὗτος, ἐπέρχεται ἡ ἐξάντησις, καὶ ὁ ἐν διεγέρσει εὐρισκόμενος παραδίδεται εἰς πολύωρον ὕπνον, ἀφυπνιζόμενος δὲ οὐδὲ ὡς ἐνθυμεῖται τὴν προηγηθεῖσαν παραφορὰν του.

Λ.

Σ Η Μ Ε Ι Ω Σ Ε Ι Σ

Ἐκτὸς τῆς Ἀγίας Γραφῆς, οὐδὲν ἄλλο βιβλίον ἠτύχησε νὰ ἔχῃ ὅσας ἐκδόσεις ὁ Δὸν Κιχῶτος. Δὲν παρήλθον ἀκόμη 300 ἔτη ἀπὸ τῆς ἐμφανίσεως τοῦ ἀριστοουργήματος τοῦ Θεοβαντῆς καὶ ἐγένοντο ἔκτοτε 528 ἐκδόσεις αὐτοῦ εἰς τὴν ἰσπανικὴν, 304 εἰς τὴν ἀγγλικήν, 179 εἰς τὴν γαλλικὴν, 99 εἰς τὴν ἰταλικὴν, 84 εἰς τὴν πορτογαλικὴν, 75 εἰς τὴν γερμανικὴν, 18